

Alicja Helman (ur. 19 maja 1935 w Radomiu, zm. 24 lutego 2021 w Torrevieja) – profesor nauk humanistycznych, filmoznawczyni. Studia muzykologiczne ukończyła na Wydziale Historii Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 1955-1973 pracowała w Instytucie Sztuki PAN w Warszawie, gdzie obroniła doktorat z zakresu muzyki filmowej i uzyskała stopień doktora habilitowanego. W latach 1973-1986 była kierownikiem Zakładu Filmu i Telewizji w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. W 1986 roku związała się z Uniwersytetem Jagiellońskim w Krakowie, gdzie najpierw pełniła funkcję kierownika Zakładu Filmu i Telewizji w Instytucie Filologii Polskiej, następnie dyrektora Instytutu Sztuk Audiowizualnych. Tytuł profesorski otrzymała w 1989 roku za badania z zakresu teorii filmu. Przez wiele lat współpracowała z miesięcznikiem „Kino” i „Kwartalnikiem Filmowym”. Opublikowała kilkadziesiąt książek z zakresu metodologii („Przedmiot i metody filmoznawstwa”, 1985), problematyki adaptacji („Twórcza zdrada. Filmowe adaptacje literatury”, 1998), historii kina („Urok zmierzchu. Filmy Luchina Viscontiego”, 2001), teorii filmu („O dziele filmowym”, 1970), historii myśli filmowej (dziesięciotomowy „Słownik pojęć filmowych”, 1991-1998, „Historia semiotyki filmu”, 1993). W ostatnich latach zajmowała się kinem chińskim („Odcienie czerwieni. O filmowej twórczości Zhanga Yimou”, 2010, „Ścieżkami utraconego czasu. Twórczość filmowa Chena Kaige”, 2012) i twórczością Tomasza Manna („Miłosierdzie szatana. Adaptacje audiowizualne powieści i nowel Tomasza Manna”, 2022).